

PIŠEŠ? PREBERI!

Mojca Foški

Leta 2003 sem nekako po sili razmer, verjetno pa tudi zato, ker sem asistentka izr. prof. dr. Antona Prosenca, ki je prevzel urednikovanje Geodetskega vestnika, sprejela nalogo oblikovanja in postavljanja publikacije. Pri tem sem izkoristila znanje in izkušnje iz prejšnje službe, kjer sem od blizu spremljala nastajanje dnevnega časopisa in sodelovala pri njem. Pa tudi izziv, da spet, bolj za hobi kot zares, počnem nekaj, kar me poleg službe veseli. Rekli so mi: »Ena številka, mogoče eno leto, potem bomo pa že videli, kako bodo potekale stvari!« In za mano je že sedmo leto preloma Geodetskega vestnika. Začasna zadolžitev je postala redna letna obveza, ki mi je pobrala predvsem veliko časa, spanca, me večkrat ujezila, a ob vsaki še »topli številki« iz tiskarne tudi razveselila in zadovoljila.

V sedmih letih sem izkusila vse tegobe in radosti periodičnega postavljanja publikacije. Spoznala pa sem tudi vas, pisce znanstvenih, strokovnih in poljudnih prispevkov. Sodelovanje z vsemi avtorji je bilo, kadar sem potrebovala vašo dodatno pomoč, zgledno. Odzivni časi so bili zmerni, vedno ste bili pripravljeni odpraviti pomanjkljivosti, nejevolje nisem občutila. Res pa je, da sem avtorje prispevkov le redko opozorila na odstopanje od tehničnih zahtev, postavljenih za prispevke v reviji, in sem napake odpravljala sama, praviloma zato, ker delam popoldan in pozno zvečer, za kar sem porabila predvsem veliko dodatnega časa in bila po nepotrebnem slabe volje. Zaradi nepotrebnih opravil sem že nekajkrat skoraj odpovedala sodelovanje pri izdajanju revije, na koncu pa sem privolila le ob lastni zaobljubi, do to počnem zadnjič in bom poslej vse malomarno pripravljene prispevke zavračala.

Prav zato sem se ob prihajajočem letniku Geodetskega vestnika odločila, da vse pisce prispevkov opozorim na pomanjkljivosti oddanega gradiva in si tako omogočim učinkovito tehnično urejanje. Verjamem, da so pomanjkljivosti nenamerne, posledica nevednosti ali želje, da bi naredili prispevek čimboljši/čimlepši. A žal v želji po barvitosti in lepem oblikovanju ustvarite več nepotrebnega dela zame kot dejanskih koristi.

Ponavljajoče se napake lahko razdelim na tri glavne sklope:

Urejanje besedila

Pretirano urejanje prispevkov ni potrebno, saj to zahteva vaš čas, meni pa ne koristi. Smiselno je le označiti poudarjeno (krepko) in/ali poševno (kurzivni) besedilo! Različne velikosti in tipi pisav niso moteči, a so nepotrebni. Predvsem podčrtovanje besedila, zamikanje odstavkov in dvojni vrstični presledki pa so zame neuporabna, časovno potratna nadloga, ki jo je treba ročno odpravljati.

Če že zamikate besedilo, uporabljajte tabulatorje, ne pa presledkov.

Posebno moteča so besedila v okvirčkih (uokvirjen odstavek) in/ali posebnih besedilnih poljih (text box). Uporaba posebnih znakov v besedilu pomeni dodatno delo, zato jih, ko to res ni nujno potrebno, zamenjajte s standardiziranimi znaki pisave.

Največja težava pa so grafični prikazi (najpogosteje diagrami), narejeni v urejevalniku besedil (wordu). Praviloma namreč niso pripravljene na širino 131 mm, črte med elementi so pretanke, uporabljajo se barve, pisava je prevelika/premajhna. Prosim, pripravite diagrame kot grafičen element v ustreznih drugih računalniških programih, jih v urejevalniku besedila prikažite, nato pa, tako kot slike, v ustreznem formatu (ai, pdf, jpg ...) pošljite kot priponko k besedilnemu dokumentu.

Oblikovanje preglednic

Tako kot vsi ostali grafični elementi so tudi preglednice lahko široke največ 131 mm in seveda morajo biti v sivih tonih. V vseh letih je le nekaj prispevkov imelo ustrezno pripravljene preglednice!! Ker pripravljate besedila na standardiziranem A4-formatu, so preglednice praviloma preširoke. Če bi jih zgolj pomanjšala, bi pomanjšala tudi že tako majhno pisavo, zaradi česar bi postale neberljive. Poleg tega bi imela vsaka preglednica v prispevku svojo velikost pisave (preglednice v prispevku so različno široke!). Enako bi bilo na ravni celotne revije (vsak avtor prispevka jih pripravlja po svoje), kar je z vidika urejenosti nesprejemljivo. Ker je poleg širine običajno treba urediti tudi debeline črt in spremeniti barve v sivine, že vsa leta preurejam preglednice. Zato, prosim, namenite nekaj časa preglednicam!!

Slike

Avtorji prispevkov praviloma pošiljate slike v RGB-zapisu, četudi veste, da je revija črno-bela. Poleg neustreznosti barvnega zapisa je največja težava njihova velikost (dimenzija in torej število megabajtov). Ob največji dovoljeni širini 131 mm in predpisani ločljivost slik 300 dpi v sivinah bi to pomenilo do 1,6 megabajta veliko datoteko. Pogosteje kot slike čez vso širino dovoljenega prostora se objavljajo slike polovične širine (63 mm), kar pomeni 300 kilobajtov pomnilniškega prostora.

Predvsem slike s številnih izletov, društvenih srečanj ter drugih formalnih in neformalnih udejstvanj so redko manjše od 10 mega. Slike preprosto snamete s svojih digitalnih fotoaparatom, ne preverite njihove oblike, velikosti zapisa in, še huje, jih niti ustrezno ne poimenujete, temveč ohranite kar kodni zapis digitalnega fotoaparata. Kako naj vem, katera slika se skriva pod oznako DSCN5406.jpg? Za vsako prejeto sliko posebej preverim parametre njene nastavitve, da se prepričam o kakovosti in ustreznosti zapisa. Ni mi težko spreminjati barvne v sivo lestvico in tudi urejati dimenzij slike, vendar pomislite, koliko hitreje bi potekalo elektronsko poštno pošiljanje, če bi bile slike vsaj v okviru predpisanih dimenzij in ločljivosti! Se mogoče sprašujete, zakaj ne morete v svoje elektronsko sporočilo pripeti deset slik, pri čemer ima vsaka več kot 20 mega? In kako napolnite elektronski poštni predal glavnega urednika in nato še mojega? Spregledam lahko pošiljanje barvnih slik (nekaj barvnih slik nato objavimo tudi na hrbtani strani platnic), a

vendar naj bodo ustrezno velike (majhne!) ter smiselno poimenovane! Predvsem jih pošljite kot priponko, saj so tiste v besedilnem dokumentu neprimerne za nadaljnje tiskanje.

Zaključek

Če bi prebrali in upoštevali Navodilo za pripravo prispevkov za objavo v Geodetskem vestniku, objavljeno na spletnem naslovu <http://geodetski-vestnik.si>, vseh naštetih nepravilnosti ne bi bilo. Do sedaj nismo opozarjali na nepravilnosti ali zavračali prispevkov in to potrpežljivost plačali s potratom lastnega časa. To opozorilo in Navodila za objavo prispevkov v Geodetskem vestniku sta namenjena vam, avtorji prispevkov, zato da bo naše delo (predvsem odgovornega in tehničnega urednika) potekalo hitreje. Res je, da smo vsi izvajalci/ustvarjalci revije plačani, a znesek še zdaleč ni enakovreden porabljenemu trudu in času. Zato med pripravo prispevka pomislite na naš čas! Vi ste le eden od avtorjev, mi pa jih imamo v vsaki številki štirideset in več, in če pri vsaj polovici porabim samo deset minut nepotrebne časa (pa ga včasih veliko več), se je tega v sedmih letih nabralo, izračunajte, preprosto preveč.

viš. pred. mag. Mojca Foški, tehnična urednica GV
e-pošta: mojca.foski@fgg.uni-lj.si